

Observatielijst Zelfregulatie in het Onderwijs

naam leerling:

leeftijd (jaar)

geslacht

jongen meisje

groep:

datum:

ingevuld door:

Taakgericht gedrag

1. Afleidbaarheid: externe prikkels	De leerling blijft door een <i>externe prikkel</i> afgeleid van zijn taak (of instructie). Ook na tussenkomst van de leerkracht blijft de leerling afgeleid van zijn taak.	De leerling is door een <i>externe prikkel</i> tijdelijk afgeleid van zijn taak (of instructie). Pas na tussenkomst van de leerkracht richt de leerling zich weer op zijn taak.	De leerling is door een <i>externe prikkel</i> tijdelijk afgeleid van zijn taak (of instructie). Zelfstandig richt de leerling zich weer op zijn taak.	De leerling wordt doorgaans niet of nauwelijks afgeleid door een <i>externe prikkel</i> .
	○	○	○	○

Eventuele toelichting

2. Afleidbaarheid: interne prikkels	De leerling heeft een directe, ongeremde actie op een <i>interne prikkel</i> . Ook na tussenkomst van de leerkracht .	De leerling heeft een directe, ongeremde reactie op een <i>interne prikkel</i> . Tussenkomst van de leerkracht is nodig om de impuls (kortdurend) uit te kunnen stellen.	De leerling kan in sommige gevallen zijn reactie op een <i>interne prikkel</i> zelfstandig uitstellen , maar heeft hier meestal de hulp van de leerkracht voor nodig.	De leerling kan zijn reactie op een interne prikkel in de meeste gevallen zelfstandig reguleren .
	○	○	○	○

Eventuele toelichting

3. Fysieke (on)rust	De leerling houdt het niet vol om gedurende een taak te blijven zitten . De leerling maakt gedurende de taak veel bewegingen, zoals fladderen, tikken en friemelen. Hij is minder dan 5 minuten rustig.	De leerling houdt het gedeeltelijk vol om gedurende een taak te blijven zitten . De leerling is ten minste 5 minuten achter elkaar rustig.	De leerling houdt het wel vol om gedurende een taak rustig te blijven zitten . De leerling blijft gedurende de gehele taak rustig, eventueel met verbale aansturing van de leerkracht.	De leerling houdt het langer dan de lengte van de taak vol om rustig te blijven zitten . De leerling kan net zolang rustig blijven zitten als dat van hem/haar wordt gevraagd (eventueel af en toe verbale aansturing).
	○	○	○	○

Eventuele toelichting

4. Taakgerichtheid	De leerling kan een taak alleen volbrengen samen met de leerkracht , die de leerling continu verbaal helpt zich op de taak te richten.	De leerling kan een taak alleen volbrengen in de nabijheid van de leerkracht , die monitort en zonodig bijstuurt (bijvoorbeeld door de aandacht van de leerling op de taak te richten).	De leerling kan een taak in principe volbrengen na instructie van de leerkracht en moet alleen af en toe gewezen worden op de taak.	De leerling kan een taak volbrengen na instructie van de leerkracht (een instructie als "laat het maar weten als je klaar bent" is voldoende).
	.	○	○	○

Eventuele toelichting

5. Motivatie	De leerling heeft geen besef van motivatie ; werkt in het hier en nu en volgt zijn omgeving. De leerling is ogenschijnlijk niet gemotiveerd voor leertaken.	De leerling kan met sturing een taak doen met een beloning in het vooruitzicht of om straf te voorkomen .	De leerling kan zelfstandig een taak doen met een beloning in het vooruitzicht of om straf te voorkomen . De leerling toont beginnende trots op prestaties.	De leerling toont beginnende intrinsieke motivatie om te leren en om leertaken te volbrengen.
	.	○	○	○

Eventuele toelichting

Zelfbewustzijn en reflectie

6. Inzicht in het eigen handelen (Bewustzijn van handelen)	De leerling kan niet feitelijk beschrijven welke handeling hij zojuist heeft uitgevoerd.	De leerling kan feitelijk beschrijven welke handeling hij zojuist heeft uitgevoerd.	De leerling kan een feitelijke beschrijving geven van zojuist uitgevoerde opeenvolgende handelingen .	De leerling kan een feitelijke beschrijving geven van handelingen die in het (nabije) verleden plaats hebben gevonden (bijvoorbeeld eerder op de dag).
	.	○	○	○

Eventuele toelichting

7. Inzicht in het eigen denken (Bewustzijn van gedachten)	De leerling kan niet benoemen wat hij op dat moment denkt .	Als de leerkracht dit voor hem benoemt , kan hij beamen of ontkennen wat zijn gedachten waren.	De leerling kan op vraag van de leerkracht actuele gedachten zelf benoemen .	De leerling kan op vraag van de leerkracht gedachten zelf benoemen , ook die hij eerder had. ("wat dacht je toen?")
	.	○	○	○

Eventuele toelichting

8. Inzicht in eigen emoties (Bewustzijn van gevoelens)	De leerling kan eigen emoties niet benoemen .	Als de leerkracht dit voor hem benoemt , kan hij beamen of ontkennen wat zijn emoties waren (op basaal niveau).	De leerling kan op vraag van de leerkracht actuele emoties zelf herkennen en benoemen .	De leerling kan op vraag van de leerkracht emoties zelf herkennen en benoemen , ook die hij eerder had. ("wat voelde je toen?")
	☐	☐	☐	☐

Eventuele toelichting

Interactie in de klas

9. Voegen naar gedrags- en groepsregels	Leerling voegt zich ook met sturing van de leerkracht niet naar de gedragsregels van de klas.	Leerling kent de gedragsregels maar heeft continu sturing nodig om zich naar de regels te voegen.	Leerling kent de gedragsregels en heeft nog af en toe sturing nodig om zich te conformeren.	Leerling heeft de gedragsregels geïnternaliseerd en kan hier meestal naar handelen.
	☐	☐	☐	☐

Eventuele toelichting

10. Reguleren van emoties en spanning.	De leerling herkent (opbouw van) spanning niet . De leerling verliest zich in emoties . Emoties lijken hem te overkomen en laten zich niet reguleren, ook niet na tussenkoms leerkracht .	De leerling herkent (opbouw van) spanning niet . Overname van de leerkracht is nodig om emoties en spanning te reguleren .	Als de leerkracht dit voor hem benoemt , kan de leerling spanning(-sopbouw) beamen of ontkennen . De leerling kan met tussenkoms van de leerkracht emoties en spanning reguleren . Eventueel met behulp van hulpmiddelen (bijv signaleringsplan).	De leerling kan (op basaal niveau) spanning(-sopbouw) herkennen en benoemen . De leerling kan emoties en spanning in toenemende mate zelfstandig reguleren , eventueel met hulpmiddelen (bijv signaleringsplan).
	☐	☐	☐	☐

Eventuele toelichting

11. Samenspelen en -werken	De leerling kan niet met een ander kind samenspelen of -werken . Hij heeft moeite om een ander kind in nabijheid van zijn spel- of werkplek te verdragen .	De leerling kan wel samenspelen of -werken , met 1 ander kind . Zij spelen dan naast elkaar.	De leerling kan wel samenspelen of -werken , met 1 ander kind. Met tussenkoms t van de leerkracht kan de leerling op eenvoudig niveau samen afspraken maken, afstemmen, beurt wisselen etc.	De leerling kan samenspelen of -werken met een klein groepje kinderen, in een gestructureerde situatie.
	☐	☐	☐	☐

Eventuele toelichting

12. Rekening houden met de reactie van anderen op eigen gedrag	De leerling kan niet inschatten wat het effect van zijn eigen gedrag op anderen is.	Als de leerkracht benoemt , kan de leerling beamen of ontkennen wat het effect is van zijn gedrag op anderen.	Als de leerkracht dit vraagt , kan de leerling bij benadering inschatten hoe de andere zal reageren op zijn gedrag.	De leerling houdt rekening met de verwachte reactie van de ander bij zijn handelen.
	☐	☐	☐	☐

Eventuele toelichting

13. Probleemoplossend vermogen in sociale interacties	Bij een (dreigend) conflict herkent de leerling het probleem niet . De leerling blijft het gedrag laten zien en beseft niet dat er wat verkeerd gaat.	De leerling kan bij een (dreigend) conflict aangeven of beamen dat er een probleem is, maar heeft geen zicht op een mogelijke oplossing . De leerling reageert in het algemeen gefrustreerd, agressief of juist passief of vermijdend.	De leerling kan met hulp van de leerkracht een oplossing bedenken voor een conflict, maar nog niet uitvoeren.	De leerling kan samen met de leerkracht , aan de hand van tips, een oplossing voor een (dreigend) conflict bedenken en uitvoeren .
	☐	☐	☐	☐

Eventuele toelichting

14. Sturing accepteren	De leerling accepteert sturing van de leerkracht niet of nauwelijks .	De leerling accepteert sturing van de leerkracht , maar voornamelijk als het in zijn belang is (om straf te vermijden of een beloning te verdienen).	De leerling beseft de noodzaak van sturing door de leerkracht. Hij accepteert sturing ook als dit niet direct in zijn eigen belang is.	De leerling herkent zelf momenten waarop hij sturing nodig heeft. Hij kan hier zelf om vragen .
	☐	☐	☐	☐

Eventuele toelichting

15. Hulp aanvaarden.	De leerling accepteert hulp van de leerkracht niet .	De leerling beseft het nut van hulp en accepteert hulp. Hij vraagt zelf hulp bij taken .	De leerling accepteert hulp bij affectief complexe situaties (conflicten, verdriet, etc).	De leerling vraagt hulp bij affectief complexe situaties .
	☐	☐	☐	☐

Eventuele toelichting

Eventuele tekortkomingen in de leerbaarheid die nog niet aan de orde zijn geweest:

Eventuele opvallende sterke kanten van de leerling: